

KIRJALLINEN KYSYMYS 1092/2014 vp

Sähkösavukkeiden ja sähköisen vesipiipun kielttäminen alaikäisiltä

Eduskunnan puhemiehelle

Tupakanpolitto nuorten keskuudessa on laskeva trendi. Tupakan tilalle on tullut kuitenkin vaihtoehtoisia tuotteita, kuten sähkötupakka ja sähköinen vesipiippu, jotka ovat saavuttaneet suosiota nuorten keskuudessa.

Sähkösavukkeisiin saa nikotiinia sisältävien ampullien lisäksi nesteitä, jotka eivät sisällä nikotiinia. Nikotiinittomat nesteet on kuitenkin määritelty tupakkalaissa tupakan vastineeksi. Niitä ei ole tarkoitettu lapsille ja nuorille.

Kuitenkin uusimpia tuotteita, kuten värikkäitä ja karkinmakuisia sähköisiä vesipiippuja eli eshishoja, markkinoidaan nyt jopa karkin korvikkeena. Tuotetta imetään kuten tupakkaa, ja se tupruttaa höyryä tupakan tavoin. Näitä myydään vaihtelevissa paikoissa, joista osa on nuorten suosimia. Tuotteita myydään alaikäisille eikä nuorilta kysytä papereita.

Sähkötupakasta tai vesipiipuista imettäviä nesteitä ja niistä syntyviä höyryjä ei ole tutkittu, eikä niiden terveyshaitoista tai vaarallisuudesta ole tietoa. Nesteiden koostumusta ei säädellä, eikä mitään valvontaa Valviran taholta ole.

Sähkösavukkeessa käytettävä nikotiiniton neste on tupakkalaissa tarkoitettua tupakan vastiketta. Tupakkalaki ei ota kantaa tupakkajäljittelyn ja tupakan vastikkeiden maahantuontiin tai myyntiin. Näin ollen esimerkiksi tupakkalain

18-vuoden ikärajaa tai myyntilupaa koskeva sääntely ei koske sähkösavukelaitteen ja nikotiinittoman nesteen ostoa.

Jos nesteessä on nikotiinia, aine ei kuulu tupakkalain vaan lääkelain piiriin.

Lapset ja nuoret eivät osaa itse arvioida sähkötupakan ja sähköisen vesipiipun vaaroja ja terveyshaittoja. Ongelmallista on myös se, että sähkötupakat ja vesipiiput houkuttelevat nuoria oikean tupakan käyttäjiksi. On aikuisten tehtävä suojella lapsia lainsäädännön keinoin.

Sähkötupakka on jo kokonaan kielletty muun muassa Norjassa, Liettuassa, Kreikassa, Turkissa ja Sveitsissä. Sähkötupakalle, sähköiselle vesipiipulle ja kaikille niissä käytettäville nesteille tuleekin säätää ikäraja, joka on 18 vuotta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin sosiaali- ja terveysministeriö ryhtyy, jotta sähkötupakan, sähköisen vesipiipun ja kaikkien tupakkatuotteisiin rinnastettavien ja tupakan vastineeksi luokiteltujen tuotteiden myynti ja luovutus alaikäisille kielletään ja

millä aikatauhulla tämä tapahtuu?

KK 1092/2014 vp — Aino-Kaisa Pekonen /vas

Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 2015

Aino-Kaisa Pekonen /vas

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Aino-Kaisa Pekosen /vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 1092/2014 vp:

Mihin toimiin sosiaali- ja terveysministeriö ryhtyy, jotta sähkö tupakan, sähköisen vesipiipun ja kaikkien tupakkatuotteisiin rinnastettavien ja tupakan vastineeksi luokiteltujen tuotteiden myynti ja luovutus alaikäisille kielletään ja

millä aikataululla tämä tapahtuu?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Tupakkalaissa (693/1976) säännellään tupakan vastikkeita ja tupakkajäljitelmiä ainoastaan mainonnan osalta, sillä laki kieltää niiden mainonnan ja myynninedistämisen. Sähkösavukelaitteet ovat tupakkajäljitelmiä ja sähkösavukkeissa käytettävät nesteet ovat tupakan vastikkeita. Sähköinen vesipiippu eli "eshisha" on käytännössä sähkösavuke. Ainoastaan siinä käytettävät nesteet ovat koostumukseltaan hieman erilaisia kuin sähkösavukkeessa käytettävät. Nikotiinia sisältävät nesteet on Suomessa luokiteltu lääkkeeksi, eikä niillä ole myyntilupaa. Sähkösavukkeissa käytettäviä nikotiinittomia nesteitä sen sijaan saa myydä Suomessa.

Keväällä 2014 hyväksytyn EU:n uuden tupakkatuotedirektiivin (2014/40/EU) alaa on laajen-

nettu koskemaan myös nikotiinipitoisia sähkösavukkeita. Direktiivi ei suoranaisesti sääntele sähkösavukkeiden nikotiinittomia nesteitä. Direktiivissä kuitenkin kehoitetaan jäsenvaltioita sääntelemään kansallisesti nikotiinittomista sähkösavukkeista, makuaineista, ikärajoituksista sekä sähkösavukkeiden käytöstä niissä tiloissa, joissa tupakointi on kielletty.

Tupakkatuotedirektiivin edellyttämät muutokset on saatettava kansallisesti voimaan viimeistään 20.5.2016. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön Tie savuttomaan Suomeen -tupakkapoliittisessa toimenpideohjelmassa (STM 2014:10) esitetään direktiivin kanssa samassa yhteydessä tehtäviä muita uudistuksia tupakkalakiin. Siinä ehdotetaan, että tupakkajäljitelmiä ja tupakan vastikkeille tulisi asettaa vastaava esilläpitokieltö kuin tupakkatuotteilla on tupakkalaissa. Lisäksi ehdotetaan, että tupakkajäljitelmiä ja tupakan vastikkeiden myynti tulisi kieltää alle 18-vuotiaille. Ohjelmassa myös linjataan, että sähkösavukkeiden käyttö tulisi kieltää samoissa tiloissa, joissa tupakointi on kielletty. Säädösten tarkoituksena on estää sähkösavukkeiden ja vastaavien tuotteiden päätyminen alaikäisten käsiin.

Tupakkalain uudistuksia valmistellaan parhaillaan sosiaali- ja terveysministeriössä. Tarkoituksena on, että edellä mainitut tupakkalain uudistukset olisivat voimassa toukokuussa 2016. Uudistuksen tarkempi sisältö on luonnollisesti riippuvainen tulevan hallituksen päätöksistä.

Helsingissä 24 päivänä helmikuuta 2015

Peruspalveluministeri Susanna Huovinen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 1092/2014 rd undertecknat av riksdagsledamot Aino-Kaisa Pekonen /cent:

Vilka åtgärder tänker social- och hälsovårdsministeriet vidta för att försäljning och överlåtelse till minderåriga av elektroniska cigaretter, elektroniska vattenpipor och alla produkter som är jämförbara med tobaksprodukter och klassificerade som tobakssurrogat ska förbjudas och

inom vilken tidsram kommer det att ske?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

När det gäller tobakssurrogat och tobaksimitationer innehåller tobakslagen (693/1976) endast bestämmelser om reklam, och lagen förbjuder att det görs reklam för dem och att försäljningen av dem främjas. Elektroniska cigaretter är tobaksimitationer och de vätskor som används i dem är tobakssurrogat. Elektroniska vattenpipor, det vill säga "e-shisha", är i praktiken e-cigaretter, men de vätskor som används i dem har en lite annorlunda sammansättning än de vätskor som används i e-cigaretterna. Vätskor som innehåller nikotin har klassificerats som läkemedel i Finland, och de saknar försäljningstillstånd. Däremot får nikotinfria vätskor till e-cigaretter säljas i Finland.

Tillämpningsområdet för EU:s nya tobaksprodukt direktiv (2014/40/EU), som antogs våren 2014, har utvidgats till att gälla även e-cigaretter som innehåller nikotin, men det reglerar inte direkt vätskor till e-cigaretter som inte innehåller nikotin. I direktivet uppmanas emellertid medlemsstaterna att införa nationella bestämmelser om nikotinfria e-cigaretter, smakämnen, åldersgränser och användningen av e-cigaretter i lokaler där rökning är förbjuden.

De ändringar som tobaksprodukt direktivet kräver ska genomföras nationellt senast den 20 maj 2016. I social- och hälsovårdsministeriets publikation "Mot ett rökfritt Finland. Tobakspolitiskt åtgärdsprogram" (SHM 2014:11) föreslås det också andra ändringar i tobakslagen som bör göras samtidigt som man gör de ändringar som direktivet kräver. Det föreslås att tobaksimitationer och tobakssurrogat ska beläggas med ett förbud mot synlighållande som motsvarar det som enligt tobakslagen gäller för tobaksprodukter. Det föreslås också att försäljningen av tobaksimitationer och tobakssurrogat till dem som inte har fyllt 18 år ska förbjudas. I åtgärdsprogrammet föreslås det vidare att användningen av e-cigaretter förbjuds i lokaler där rökning är förbjuden. Syftet med bestämmelserna är att förhindra att minderåriga får tag på e-cigaretter och motsvarande produkter.

Ändringarna av tobakslagen är just nu under beredning vid social- och hälsovårdsministeriet. Avsikten är att de ska ha trätt i kraft i maj 2016. Det närmare innehållet i ändringarna beror naturligtvis på följande regeringens beslut.

Ministerns svar

KK 1092/2014 vp — Aino-Kaisa Pekonen /vas

Helsingfors den 24 februari 2015

Omsorgsminister Susanna Huovinen